

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДУ «ЦЕНТРАЛЬНИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ
З ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ» МОЗ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ»

**Матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції
з міжнародною участю, присвяченої пам'яті ректора, члена-
кореспондента НАМН України, професора Леоніда Якимовича Ковальчука**

**«РЕАЛІЗАЦІЯ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ВИЩУ ОСВІТУ»
У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНІЙ
ОСВІТІ УКРАЇНИ»**

**(з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України
за допомогою відеоконференц-зв'язку)**

**21-22 травня 2015 року
м. Тернопіль**

Тернопіль
ТДМУ
«Укрмедкнига»
2015

Література

1. Конституція України, ухвалена 28 червня 1996 року // Офіційний портал Верховної Ради // <http://rada.gov.ua/>
2. Закон України «Про освіту» від 23.05.1991 № 1060-XII (Редакція станом на 01.01.2015) // zakon.rada.gov.ua
3. Закон України «Про вищу освіту» № 1556-VII (Редакція станом на 01.07.2014) // zakon.rada.gov.ua

4. Конвенція ООН «Про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок», прийнята 34 сесією Генеральної Асамблеї ООН і відкрита для підписання 18 грудня 1979 року // search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU79K04R.html

5. Когут І. Гендерна (не)рівність у вищій освіті в цифрах і фактах // <http://education-ua.org/ua/tsifri-i-fakti/332-genderna-rivnist-u-vishchij-osviti-v-tsifrah-i-faktakh>

УДК 378.091.26:61

ЛІЦЕНЗІЙНІ ІНТЕГРОВАНІ ІСПИТИ ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ

А.О. Ніколаєва, В.О. Федоров, О.В. Кривошанка
Харківський національний медичний університет

INTEGRATED LICENSING EXAMINATIONS AS A PART OF TRAINING OF FUTURE DOCTORS

A. Nikolaieva, V. Fedorov, A. Krivoshapka
Kharkiv National Medical University

Вступ. Останнім часом системі ліцензійних інтегрованих іспитів (ЛІІ) приділяється значна увага в сфері перевірки знань не тільки студентів-медиків, але й аналізу якості та ефективності роботи кафедральних колективів. ЛІІ є комплексом засобів стандартизованої діагностики рівня професійної компетентності, що є складовою частиною державної атестації студентів, які навчаються за спеціальностями напрямів підготовки «Медицина» і «Фармація», та лікарів (провізорів), які проходять первинну спеціалізацію (інтернатуру) у вищих закладах освіти незалежно від їх підпорядкування.

Основна частина. Порядок проведення ліцензійних інтегрованих іспитів у ВНЗ(Ф)НЗ України базується на діючій нормативній базі, складеній з урахуванням досвіду діяльності Центру тестування, Українського центру якості освіти та міжнародного досвіду Національної Ради медичних екзаменаторів (NBME, США), Медичної асоціації Великобританії (GMC UK), Центру тестування США (ETC GRE-test), Асоціації медичних коледжів США (MCAT), Центру тестування Великобританії (OET Centre). Рішенням всевітньої конференції (Філадельфія, США, 1998) Програма ліцензійних іспитів України була рекомендована іншим країнам, які впроваджують ліцензійні або сертифікаційні іспити як модель для використання [1].

Ліцензійні іспити проводяться відповідно до Положення про систему ліцензійних інтегрованих іспитів фахівців з вищою освітою напрямів «Медицина» і «Фармація», затвердженого наказом МОЗ України від 14.08.1998 №251, Положення про організацію та порядок проведення державної атестації студентів, затвердженого наказом МОЗ України від 31.01.2005 №53, наказу МОЗ України від 15.01.1999 №7 «Про заходи щодо виконання наказу МОЗ України від 14.08.1998 №251 «Про затвердження положення про систему ліцензійних інтегрованих іспитів фахівців з вищою освітою напрямів «Медицина» та «Фармація», Порядку проведення ліцензійних інтегрованих іспитів, погодженого з МОЗ України 29.04.2013 р.

Метою ліцензійного інтегрованого іспиту є встановлення відповідності рівня професійної компетентності випускника (інтерна) до мінімально необхідного рівня, згідно з вимогами Державних стандартів вищої освіти. Професійна компетентність діагностується як уміння застосовувати знання і розуміння фундаментальних біомедичних наук та основних медичних дисциплін, які є найважливішими для забезпечення допомоги хворому під наглядом більш досвідченого лікаря. Головна увага приділяється підтриманню здоров'я, профілактиці захворювань та організації медичної допомоги [2].

ЛІІ «Крок 1» має статус семестрового іспиту. Згідно з наказом МОЗ України № 161 від 2 червня 1993 року «Про затвердження положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах», студент вважається допущеним до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, диференційованого заліку або заліку), якщо він виконав всі види робіт, передбачені навчальним планом на семестр з цієї навчальної дисципліни. До ЛІІ «Крок» допускаються студенти, які повністю виконали навчальний план і навчальні програми з дисциплін на кінець відповідного семестру, що входять до складу іспиту «Крок».

Важливою складовою підготовки до складання іспитів є попередня атестація на базі комп'ютерних класів. При цьому студент може обирати різні форми навчання, контролю та самоконтролю, а також – обсяг роботи (100, 150 або 200 тестів).

У режимі навчання студент може цілеспрямовано працювати з тими ТЗ, на які він не дав правильної відповіді під час попередніх сеансів роботи. Також під час комп'ютерної атестації студент має можливість отримати на екрані повну інформацію про результати тестування (загальна кількість правильних відповідей, їх відсоток, вірні відповіді на тестові завдання, в яких зроблено помилки та ін.).

Важливим компонентом освітнього процесу є також самотестування студентів під час самопідготовки з використанням індивідуальних комп'ютерів. Підготовка до іспитів «Крок» – є не лише формою контролю та самоконтролю готовності, а й елементом повторення навчального матеріалу з дисциплін, які є складовими цих іспитів. Проте успішне складання студентами ЛІІ залежить не тільки від студентів, але й від організованої роботи кафедральних колективів, які мусять організувати розроблення робочих навчальних програм, навчального та методичного забезпечення, методик оцінювання, орієнтованих на формування загальних (універсальних) та спеціальних (професійних) компетенцій під час вивчення дисципліни. На всіх кафедрах є інформаційні стенди по «КРОК – 1» як для вітчизняних, так і для іноземних студентів, де відображено структуру екзамену, названо відповідальних за підготовку по факультетам. Методичною основою забезпечення успішного тестового навчання та контролю є наявність якісного кафедрального банку тестів. Основними вимогами щодо якості кафедральних банків є їх відповідність змісту освітньо-професійної програми (ОПП) у частині її фахової компоненти щодо загальної лікарської підготовки та вимогам освітньо-кваліфікаційних характеристик (ОКХ)

спеціальностей, змісту ліцензійного іспиту «Крок – 1. Загальна лікарська підготовка» та навчальних програм з дисциплін у повному їх обсязі. Тестовий кафедральний банк формується виключно з тестів, Центру тестування МОЗ України», які пройшли необхідну експертизу якості. Кількість банку тестів встановлюється кафедрою, виходячи із умов забезпечення достатнього обсягу для проведення систематичного поточного контролю та тестового етапу підсумкового контролю. Систематично здійснюється тематичний обіг тестів для виключення можливості механічного запам'ятовування вірних відповідей. Особлива увага приділяється розробці тестів на застосування знань щодо діагностики та надання допомоги при невідкладних станах. Метою тестового контролю на кафедрах є не тільки ознайомлення з форматом та конкретними тестовими завданнями, а й набуття студентами навичок роботи в умовах обмеженого часу тестування. Важливою стороною забезпечення ефективності використання тестів з навчальною метою є проведення аналізу найбільш типових помилок. Кафедра розробляє необхідний обсяг кількості тестів щодо забезпечення змісту навчальних питань, що виносяться на самостійну роботу студентів. Для забезпечення можливості активної позааудиторної роботи студентів кафедрою розробляються методичні рекомендації (посібники) щодо проведення тестування з наданням тематичного переліку тестового банку з поясненнями до відповідей. При виданні методичної літератури надається перевага збіркам тестових завдань з дисциплін в цілому або профілів підготовки. При цьому важлива роль належить деканатам факультетів у справі підготовки та проведенню ЛП. Саме до їхніх функцій входить чітко ознайомлення студентів з «Порядком проведення ліцензійних іспитів» погодженого 29.04.2013 р. з МОЗ України, а також – з регламентом та процедурою проведення ліцензійних іспитів «Крок», організація консультацій та додаткових настановних лекцій тощо. На деканати покладена організація і проведення ректорського тестування та подальших претестувань студентів факультету для підготовки до ліцензійних іспитів «Крок», забезпечення ретельного контролю за впровадженням тестового навчання на профільних кафедрах факультету, активної участі вчених рад факультетів у вирішенні питань щодо покращення якості підготовки студентів до ліцензованого інтегрованого іспиту. Деканати факультетів разом із випускаючими кафедрами здійснюють повсякденний контроль за підготовкою студентів. Також до обов'язків деканатів входить формування після ректорського претестування студентів «групи ризику». При цьому важливою є окрема робота з цією «групою ризику» і окремий додатковий графік підготовки студентів в

комп'ютерних класах. Забезпечення проведення замірів рівня формування фахових знань студентів шляхом електронного контролюного тестування здійснюється у Навчально-науковому центрі ХНМУ.

Висновки: першочерговим завданням для покращення якості підготовки, поряд з уже існуючими формами, є такі заходи: здійснення контролю якості засвоєння фахових дисциплін за допомогою тестових банків, які відповідають вимогам освітньо-професійної програми загальної лікарської підготовки і освітньо-кваліфікаційних характеристик спеціальності кафедральними колективами; поточний контроль підготовки студентів до ЛП «Крок 1» не повинен обмежуватися застосуванням тестових завдань, а мусить узагальнювати знання та вміння третьокурсників шляхом комплексної атестації в межах окремих розділів дисциплін; кафедральним колективам слід здійснити комплексний моніторинг тестових завдань з офіційного сайту Центру тестування при МОЗ України і обов'язково застосовувати їх під час кожного практичного заняття, розподіливши їх за кожною темою та ступенем зустрічальності; питання підготовки до складання ЛП «КРОК – 1» слід розглядати на кожному з засідань кафедри, заслуховуючи інформацію викладачів про підготовку студентів, звертаючи особливу увагу на групи ризику; провести аналіз найбільш типових помилок у кожному з субтестів, здійснити ретельну перевірку причин недоліків підготовки студентів до ЛП «КРОК-1»; деканатам постійно здійснювати контроль за успішністю студентів 3 курсу, проводячи індивідуальну роботу з кожним, особливо з тими, хто має поточну заборгованість; питання підготовки до складання «КРОК – 1» регулярно обговорювати на засіданнях учених рад факультетів, глибоко проаналізувати на засіданнях кафедр, на зборах студентів з прийняттям конкретних рішень щодо удосконалення цієї роботи, колективно визначати шляхи та способи покращення якості навчання; перевірка готовності до складання «КРОК – 1» мусить розпочинатися з 1-го курсу

Література

1. «Методичні рекомендації з підготовки до ліцензійних інтегрованих іспитів «Крок 1» і «Крок 2» як галузевого моніторингу якості вищої медичної освіти відповідно до Європейських вимог». – Національний медичний університет імені О.О.Богомольця. – Київ 2013.-17с.

2. Терещенко А.О. Підготовка студентів до складання медичного ліцензійного іспиту «Крок-1 Загальна лікарська підготовка» як вагома складова формування майбутнього лікаря. – А.О.Терещенко, В.О. Федоров, А.О.Ніколаєва. – Матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції з міжнародної конференції. – Тернопіль.-2014.-с.385.

УДК 378.091.33:61

ПОКРАЩАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ

І.Р. Ніцович, О.А. Андрієць, А.В. Семеняк
Буковинський державний медичний університет

IMPROVING THE ORGANIZATION OF TEACHING PROCESS

I.R. Nitsovych, O.A. Andriyets, A.V. Semenyak
Bukovinian State Medical University

У статті розглядаються основні принципи та методи самостійної роботи студентів після проведення заняття, методика розгляду самостійних робіт, проведення позааудиторних занять, інтерактивних методів навчання.

The article considers main principles and methods of students' independent work after classes, methods of examining the independent work pieces, holding extracurricular classes, and interactive teaching methods.

Вступ. Досягнення позитивних результатів у вищій освіті, подолання недоліків різних систем підготовки лікарів,

збереження їх конкурентоспроможності, престижу української вищої освіти у світовому просторі можливе лише